

УДК 371:39

Леся Грицик, вихователь дитячого будинку "Оранта", Львівська обл., м. Дрогобич

УКРАЇНЬСЬКА ЕТНОПЕДАГОГІКА – ПІДРУНТЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНЯТ

У статті висвітлюється роль та значення української етнопедагогіки у вихованні дошкільнят, національний зміст та основні засоби виховання в дошкільньому закладі.

Ключові слова: етнопедагогіка, національне виховання, народна педагогіка, народознавство.

Літ. 24.

Леся Грицик, воспитатель детского дома "Оранта", Львовская обл., г. Дрогобыч

УКРАИНСКИЕ ЭТНОПЕДАГОГИКИ – ОСНОВА НАЦИОНАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ

В статье освещается роль и значение украинской этнопедагогике в воспитании дошкольников, национальное содержание и основные средства воспитания в дошкольном учреждении.

Ключевые слова: этнопедагогика, национальное воспитание, народная педагогика, народоведение.

Lesya Hryshchuk, teacher Orphanage "Oranta", Drohobych

UKRAINIAN ETHNOPEDAGOGIC IS BASIS OF PRESCHOOLERS' NATIONAL EDUCATION

The article highlights the role and importance of Ukrainian Ethnopedagogic in preschoolers' education, National content and the main means of teaching in preschool Institution.

Keywords: Ethnopedagogic, National education, National Pedagogic, ethnography.

Постановка проблеми. Протягом віків в Україні викристалізувався педагогічний досвід народу, втілений в його мудрості, вміннях і навичках виховання наступних поколінь. Постає питання про більш ґрунтовне використання народної педагогіки у кожній ланці народної освіти. Особливого значення набула народознавча основа у вихованні дітей дошкільного віку. Система освіти та виховання повинна бути національною. Дитина повинна знаходитись під постійним виховуючим впливом духовної і матеріальної культури свого народу.

У другій половині ХХ ст. в Україні проблеми української народної педагогіки та її місце у вихованні і навчанні дітей досліджував академік М.Г. Стельмахович. За його визначенням, народна педагогіка – це "галузь емпіричних педагогічних знань і досвіду трудящих мас, що виробляється в домінуючих серед народу поглядах на мету і завдання виховання, у сукупності народних засобів, умінь і навичок виховання та навчання" [17].

Українська народна педагогіка – це багатотомний усний підручник навчання й виховання, який зберігається в пам'яті народу, постійно ним використовується, систематично збагачується й удосконалюється.

Народна педагогіка наймудріша, оскільки вона створювалася впродовж століть, шліфувалася,

перевірялася досвідом мільйонів людей багатьох поколінь. Народна педагогіка – це й колискова пісня, бабусина казка і дідусева бувальщина, які вчать жити і працювати, боротися і перемагати, захищати добро і ненавидіти зло.

М.Г. Стельмахович уперше в сучасній етнопедагогіці виокремив таку її галузь, як народна дидактика, і дав їй визначення. Народна дидактика – це "відображення здобутків трудящих у галузі освіти й навчання, що виражається у поглядах народу на принципи, зміст і методи навчання та втілення в народній практиці форм і методів озброєння підростаючих поколінь знаннями, вміннями й навичками, розвитку їхніх пізнавальних сил і здібностей, розвитку мовлення дітей" [18].

Народна педагогіка базується на емпіричних знаннях, тому поряд з цінними, корисними знаннями можуть траплятися і спотворені, перекручені відомості або висловлюються думки, які зашкоджують вихованню. Все це потрібно враховувати при самостійному доборі фольклорних творів для роботи з дітьми.

Предметом методики ознайомлення дітей з українським народознавством у дошкільньому закладі є засоби, форми, методи, прийоми ознайомлення дітей раннього та дошкільного віку [1].

Етнопедагогіка є окремим напрямком у сфері національного виховання.

Одним із найнадійніших способів вивчення спадщини народної педагогіки є аналіз сутності традицій, які зберігалися і передавалися з покоління в покоління через живий досвід, усне спілкування і практику сімейного життя.

Філософ І. Суханов з цього приводу пише: “Стійкість звичаїв, традицій і обрядів, їх живучість були воістину рятівними для збереження і передачі новим поколінням досягнень культури” [19]. Актуальність її сприяла появі наукових праць вчених-педагогів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій: На сучасному етапі над проблемою української педагогіки дошкільця працюють як педагогічно-теоретики так і педагогічно-практики.

Над проблемою розвитку української дошкільньої етнопедагогіки та використання її здобутків у сучасному дошкільньому закладі працює Н. Рогальська. Зміст і методику ознайомлення з українською національною культурою, історію розвитку етнопедагогіки, теоретичні засади народознавства висвітлено у працях А. Богуш, Н. Лисенко, Є. Сявко. Окремі аспекти народознавчої роботи з дітьми дошкільнього віку розкрито Л. Калуською. Значний внесок у розвиток національної системи виховання зробили Г. Ващенко [2], О. Духнович, Б. Грінченко [4], І. Зайченко [8], О. Ольжич, І. Огієнко [6], С. Русова [15], К. Ушинський [21], та ін.

Мета статті показати, що ця проблема на сьогодні є актуальною, особливо в дошкільньому віці – початковому періоді формування особистості.

Виклад основного матеріалу. Становлення і розвиток народної педагогіки своїми витокami сягає давніх часів. З педагогічною діяльністю К.Д. Ушинського пов’язана поява першого обґрунтування принципу народності у навчанні і вихованні дітей. Народне виховання завжди спирається на характер і душу людини.

“Виховання бере людину всю, якою вона є, з усіма її народними й поодинокими особливостями – її тіло, душу й розум, – і перед усім звертається до характеру людини; а характер і є саме тим ґрунтом, в якому корениться народність” [5].

У кожній країні система виховання пов’язана з умовами її історичного розвитку та будується відповідно до інтересів народу, розвиваючи в дітях почуття патріотизму, національної гордості.

Найважливішим складником національної культури для кожної нації є виховання підростаючого покоління. Нація, за Костянтином Ушинським, це, насамперед, система різноманітних природних (біологічних, анатомічних, фізіологічних, психічних), історично обумовлених ознак тіла, душі й розуму. Отже, справжнє виховання не може

існувати поза традиційною культурою певної нації. Виховання дитини має ґрунтуватися насамперед на культурно-історичних цінностях своєї нації, а пізніше відбувається знайомство з традиціями інших народів. Тобто, від пізнання свого рідного, національного – до пізнання чужого, багатонаціонального, світового.

Українська етнопедагогіка повинна стати основою національної системи освіти та виховання.

Значний внесок в етнопедагогіку зробили українські письменники, які зберегли для нас джерела народної мудрості, де відображені й народні педагогічні погляди. Народні погляди на дитину та її виховання знаходимо в М. Коцюбинського [7], П. Мирного [13], Л. Українки [9], Ю. Федькович [22], І. Франка [23], Т. Шевченка [24].

Надзвичайно важливе значення має трактування народної педагогіки Т.Г. Шевченком й І.Я. Франком.

Т.Г. Шевченко широко любив дітей і виразив свої почуття до них такими словами:

Ох, діти! Діти! Діти!

Велика божа благодать!

Заради щастя своєї дитини мати здатна на будь-яку самопожертву (поема “Наймичка”).

Т.Г. Шевченко пишається педагогічним генієм народу, стверджуючи, що так ніхто не вмів виховувати дітей, як трудящі:

Бо княгині тільки вміють

Привести дитину.

А годувать та доглядать

Не вміють княгині.

Т.Г. Шевченко вірив у безсмертя кращих здобутків народної педагогіки. У його “Букваре южнорусском” (1861) багато народних прислів’їв і приказок, віршів, складених поетом.

Т.Г. Шевченко першим в Україні висунув ідею про необхідність вивчення у школі етнографії і мав намір написати для учнів спеціальний підручник [24].

Діяльність І.Я. Франка в галузі українського фольклору й етнографії досліджувалась у багатьох працях відомих учених. Однак етнопедагогічний аспект його творчості залишився малопоміченим. М.Г. Стельмахович зазначає, що народній педагогічній мудрості І. Франко приділяв особливу увагу. Прикладом такої уваги є лист до О. Рошкевич у 1879 р., де він пише: “А займаюсь я тепер в основному однією працею – “Погляд на дітей у слов’янських народів і перш за все у русинів” [11].

У праці “До студій суспільно-економічних народних поглядів” зібрано матеріал про життя трудового народу, розглядаються питання народної педагогіки.

Про педагогічний вплив сімейного виховання І.Я. Франко пише у своїх художніх творах, зокрема в оповіданнях про дітей “Малий Мирон”, “Олівець”, “Отець-гуморист” та інших, де він глибоко аналізує психологію дитини, світосприймання підлітків, що сформувалось у трудовому оточенні, в сім’ї.

В автобіографічному творі “В кузні” змальовано, як батько своїм прикладом впливає на трудове виховання сина. Серед жанрової різноманітності фольклору І.Я. Франко особливо виділяв такі виховні засоби, як казки. За їх мотивами він створив цілу низку неповторних поетичних творів для дітей: “Коли ще звірі говорили”, “Кішка”, “Ящик”, “Лис Микита”, “Абу-Касимові капці”, “Коваль Басім” та ін.

Добре відома дітям казка “Рійка” за класичним переказом Івана Франка як неповторний вірш у прозі [10].

Мотивуючи свій задум видання “Мальовничої України”, яке мало відтворити історичне минуле, народний побут, звичаї, природу України [1].

Відчутний внесок у вивчення і популяризацію народної педагогіки на Буковині зробив Ю. Федькович. У важких умовах поневолення народу Австро-Угорською імперією він невпинно боровся за створення нової школи, побудованої на принципах етнопедагогіки. Ця ідея знайшла відображення в літературній творчості письменника, в його педагогічній діяльності. Однак найяскравіше вона відображена в написаних підручниках для українських шкіл, у “Букварі для хазяйновитих дівчат на Буковині” та в “Пісеннику для хазяйновитих дівчаток”. В них багато народних творів: прислів’їв, приказок, казок, байок, оповідань про побут селянської сім’ї, традиції і звичаї українського народу.

У підручниках, які створив Ю. Федькович, ілюстративний матеріал підібрано так, щоб він сприяв вихованню у дітей таких позитивних якостей, які особливо виділяла народна педагогіка, – працюovitість, чесність, правдивість, непримиренність до зла і неправди, любов до сім’ї, батьків, рідного краю і народу, повага до старших і простих людей, прагнення наслідувати хороший приклад у поведінці.

На жаль, “Буквар” Ю. Федьковича через цензуру так і не побачив світу. Сьогодні його рукопис знаходиться у відділі рукописів Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України.

Однотумцем Ю. Федьковича щодо української етнопедагогіки був його земляк і сучасник С. Воробкевич. Він зробив значний внесок у справу вивчення, примноження і популяризації народної культури на Буковині, особливо

поетичного, музичного, танцювального і пісенного мистецтва. Безліч пісень С. Воробкевича, які змальовують життя і прагнення народу до волі, стали народними, а вірші – хрестоматійними. Був час, коли його вірш “Рідна мова” знали напам’ять усі українські діти [3].

Надзвичайно різноманітно представлено українську етнопедагогіку у творчій спадщині Лесі Українки. Дівчинка з багатодітної сім’ї на Волині, вона глибоко пізнала життя, побут і звичаї українського народу, українського села.

Спеціальних праць, присвячених українській етнопедагогіці, у Лесі Українки немає.

Повчальним є підручник Лесі Українки “Стародавня історія східних народів”, змістом якого стала не генеалогія царів, а історія людської думки і мистецтва. Народ і його праця – основна тема підручника. Поезія Лесі Українки прославляє народну мораль і педагогічний ідеал трудового народу. В її творах відображені типові риси родинно-нобутової культури народу (оповідання “Така її доля”, “Пізно”, “Помилка”), лірика (“Колискова”, “Літо краснее минуло...”, “Вишеньки”), епістолярна спадщина письменниці (особливо її листи до сестри Ольги), судження, висловлювання з позицій сімейної етнопедагогіки про виховання дітей в сім’ї, про стосунки між батьками і дітьми.

Скарбниця української етнопедагогіки стала невичерпним джерелом ідей для творчості багатьох українських письменників [11].

Традиції української етнопедагогіки творчо розвинув видатний філософ Григорій Сковорода. Він гостро засуджував відірвану від практичного життя систему виховання, яка ігнорувала природу дитини, пригнічувала в ній людські нахили й прагнення.

На переконання професора Григорія Ващенко в першу чергу слід уявляти свій народ, як єдину спільноту, що об’єднує в собі покоління минулі, сучасні й майбутні, й відчувати свою єдність з цією спільнотою.

У праці “Виховний ідеал” Григорій Ващенко пропонує визначити кращі національні риси українців, щоб розвивати їх у наступних поколіннях.

Українська етнопедагогіка стала об’єктом уваги вченого-педагога, письменника та історика О.В. Духновича. Саме він першим в Україні створив підручник з педагогіки і запровадив у наукову термінологію поняття “народна педагогіка” Особливе місце у букварях, календарях народного читання посідає український фольклор, а також велике значення у вихованні дітей О. Духнович надавав рідній мові [20].

Основними засобами української етнопедagogіки є рідна мова, історія, народна символіка, фольклор, родинно-побутова культура, народні традиції, звичаї та обряди, народний календар, народні ігри та іграшки.

Розвиток творчих здібностей дитини, Софія Русова вважала, важливим завданням дошкільного виховання, надаючи перевагу виробам з глини, дерева, декоративний розпис. “А ще, – писала С. Русова, – в садку має лунати гарна українська пісня, плекатися рідна мова – у творах словесних самих дітей і в розповідях виховательки” [16].

Українська мова – одна з найдавніших і найбагатших мов світу. Рідна мова – це засіб спілкування, мислення, пізнання дійсності, передачі з покоління в покоління духовних надбань. З цього приводу К. Ушинський писав: “Мова народу – кращий, що ніколи не в’яне і вічно знову розпускається цвіт, усього його духовного життя... У мові одухотворяється весь народ. У скарбницю рідного слова складає одне покоління за іншим плоди глибоких сердечних поривань, плоди історичних подій, вірувань, погляди, плоди пережитого горя і пережитої радості, одним словом, весь слід свого духовного життя народ зберігає в рідному слові”, і далі: “Коли зникає народна мова, – народу нема більше” [8].

Народна педагогіка не нав’язлива: це і колискова пісня, і казка або скоромовка, які будять розум, спонукають дитину замислитися над невідомими явищами, почуттями людей, і народні ігри.

Колиска в українській родині мала символічне значення. Її вигодовляли зі “співучого дерева” – клена, ясена, калини, щоб діти були співучими, дужими та вродливими. Материнська пісня над колискою має велику магичну силу: вона заспокоює, дає позитивні емоції, оберігає від хвороб, тощо. Найдавнішим звичаєм було прийнято першого вкладати в колиску kota. Вважалося, що кіт може наділяти дитину спокійною вдачею, приносити солодкий сон. В ранньому віці немовля ще не розуміє слів пісні, але відчуває лагідну мамину мову, її ніжність, тепло. А вже в два-три роки дитина чудово розуміє про що співається в пісні.

Мабуть, жоден з видів народної творчості не відрізняється таким багатством нашарувань, як казка. Коли казку, слушно підкреслює російський фольклорист О. Никифоров, – розповідають не для розваги, а, наприклад, з метою дидактичною, повчальною, вона перетворюється в чисту легенду, повчання і при цьому набуває часто навіть нових особливостей побудови [12].

Розвиваючими дитяче мислення в українській

етнопедagogіці є чимало пестушок, забавлянок, небилиць. Найпоширеніші з них відомі всім “Сорока-ворона на припічку сиділа...”, “Ладоньки-ладусі”, “Куй, куй чобіток” тощо. В таких забавлянках найкраще розвивається пам’ять дитини, її мовлення, логіка мислення, виробляється розуміння навколишнього світу.

Ефективними засобами національного виховання є українські народні хороводні ігри і танки, “руханки та гуртові вправи” у супроводі народних мелодій, дитячий театр та “вертеп”. Усі народи мають свої стародавні ігри, що на певних порах мали характер ритуальних відправ, як, наприклад, наші веснянки, гаївки, перейняті вони національним духом, який треба вносити в життя кожної дошкільної установи.

Національне виховання тісно пов’язане з етнізацією.

Етнізація – наповнення виховання національним змістом. Принцип означає створення можливостей з раннього віку навчатися рідною мовою, спонукає виховувати в них національну гідність, почуття етнічної приналежності до свого народу, носіїв національної культури, продовжувачів справи батьків.

У педагогічній спадщині С. Русової чітко окреслилися абсолютно сучасний погляд на проблему використання народознавства, його конкретні завдання, форми і методи організації дошкільного виховання в Україні. У праці “Нові методи дошкільного виховання” у розділі “Розвиток свідомості” вона визначає: “...Якщо ми будемо лише пасивно спостерігати, як росте, розвивається дитина, то сама дитина буде шукати активного впливу авторитету, без якого вона почуває себе безпомічною та безпорадною. І тоді замість вашого впливу може прийти фактор, який лише позитивно діятиме на дитину. Ні, ми мусимо з мужністю брати на себе відповідальність, користати зі впливу свого на дитину, дорожити нахилом дитини, підпорядковуватися ним і шукати засобів, щоб якнайкраще скерувати дитину на добрий шлях. Ця наша сугестія разом із тим не повинна обмежувати волі дитини, її самостійне поступування. Наша відповідальність тут дуже велика, бо майже виключно від нас залежить, куди саме ми направимо волю ще мало свідомої істоти. А тому треба насамперед якнайкраще придивитися, пізнати душевний та фізичний стан дитини, розібратись у тому, до чого вабить дитину та від чого її відвертає. Треба пестливо викликати її довір’я, її відверті признання, щоб у відносинах між педагогом і дитиною не було страху...” [15].

Етнопсихологія тісно пов’язана з народною педагогікою. Перш ніж приступати до навчання

та виховання дитини потрібно знати її психологічні особливості. Як зазначала Софія Русова, українська дитина не дуже експансивна, вона занадто вразлива й часто ховається від інших зі своїми переживаннями. Отже, до неї слід підходити з повагою до її індивідуальності, не примушувати ні до роботи, ні до гри.

Особливістю етнопедагогіки є те, що вона використовує два основних напрями спрямованості дитини – наслідування діяльності дорослих і прагнення до пізнання оточуючого світу.

За О. Ольжичем, у основі дошкільного виховання має бути народність як “підвалина національної культури взагалі”. Саме дошкільня, на думку О. Ольжича, започатковує розбудову національного виховання молоді та всього народу.

Дошкільне виховання, писав О. Ольжич, звичайно повинно бути національним, а його змістом та виховним матеріалом має стати українська народна культура, оскільки саме їй притаманні “всі потрібні органічності сталевої єдності, багатства й чистоти”, саме вона забезпечує дитині “тривалий і потужний зв’язок з національною стихією” [14].

Висновок. Отже, народна педагогіка – це невичерпне джерело мудрості певного етнічного соціуму у справі виховання молодого покоління.

Кожен народ упродовж багатьох тисячоліть творить свою народну педагогіку, яка ґрунтується на філософії життя людини взагалі та філософії життєдіяльності певного етносу.

Народна педагогіка – це багатотомна Біблія накопичених тисячоліттями знань, умінь і навичок про виховання людини. Вона є наймудрішою книгою, тому що, по-перше, створювалася впродовж усього життя людства, викристалізувалася, перевірялася досвідом мільйонів поколінь, постійно збагачувалася, а по-друге, знання про виховання ретельно враховували і враховують особливості життєдіяльності людей певної національності, етнічної групи, особливості історичної епохи і навіть географічні, природні умови життя людей.

Народна педагогіка – багатющий скарб усієї людської спільноти, що населяє планету Земля.

Кожен народ повинен мати міцний фундамент морально-духовних цінностей, стрижнем якого має бути своєрідна генетична пам’ять народної педагогіки. Надбання народної педагогіки зберігаються в народних легендах і баладах, піснях, казках і оповіданнях, прислів’ях і приказках, звичаєвих обрядах, скоромовках і загадках, народних танцях та гуляннях, іграх і забавах, народних святах і вжитковому мистецтві.

Таким чином, етнізація – це наповнення виховання національним змістом, що дає

можливість розвивати національну гідність, свідомість відчуття етнічної причетності до свого народу. Принцип етнізації є тим підґрунтям на якому вибудовується майбутнє української держави.

1. Богуш А.М., Лисенко Н.В. *Українське народознавство в дошкільному закладі: Навч. посіб.* – 2-ге вид., переробл. I доповн. – К.: Вища шк., 2002. – 407 с.

2. Ващенко Г. *Виховний ідеал: Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків.* – Полтава, 1994. – С. 175.

3. Воробкевич Сидір Іванович / *Енциклопедія українознавства.* – превид. в Україні. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 317.

4. Грінченко М. *Школи, де вчителював Борис Грінченко // Шлях освіти.* – 1998. – №4. – С. 47 – 50.

5. Духнович О.В. *Народна педагогіка на користь училищ і вчителів сільських // Педагогіка загальна.* – Л., 1857. – Ч. 1. – С. 3.

6. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) *Історія української літературної мови / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М.С. Тимошик.* – К.: Наша культура і наука, 2001. – 440 с.

7. Коцюбинський М.М. *Подарунок на іменини: Оповідання, новели, повісті.* – К.: Веселка, 1989. – 335 с.

8. Зайченко І. *Педагогічна концепція С.Ф. Русової: – Чернігів: Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2000.*

9. Леся Українка. *Стародавня історія східних народів.* – 2-ге 7 Катеринослав, 1918. – С. 14.

10. Ломова М.Т. *Етнографічна діяльність Івана Франка.* – К., 1957. – С. 17.

11. *На Верховині: Збірник творів письменників дорадянського Закарпаття.* – Ужгород, 1984. – С. 94.

12. Никифоров А.Н. *Фольклор Киевской Руси / А.Н.Никифоров // История русской литературы.* – Москва: Ленинград, 1941. – Т. 1. – С. 216 – 237.

13. Мирний Панас. *Зібрання творів: у семи томах.* – К., 1971. – т. 4. – С. 505.

14. Ольжич О. *Українське дошкільня // Незнаному воякові.* – К., 1994. – С. 135.

15. Русова С.Ф. *Нові методи дошкільного виховання.* – Прага, 1927. – С. 3.

16. Русова С.Ф. *Нова школа.* – С. 19.

17. Стельмахович М.Г. *Народна педагогіка.* – К.: Вища школа, 1992. – 312 с.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ “ДИДАКТИКА ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ОСВІТИ З ОСНОВАМИ АКСІОЛОГІЇ” У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

18. Стельмахович М.Г., Червінська І. – *Етнопедагогічні основи української національної школи-родини // Рідна школа, 1998. – № 7 – 8. – С. 37 – 39.*
19. Суханов И.В. *Обычаи, традиции и преемственность поколений. – М., 1976. – С. 5.*
20. Ушинський К.Д. *Про народність у громадському вихованні // Вибр. пед. твори: В 2 т. – Т.1. – С.44.*
21. Ушинський К.Д. *Рідне слово // Вибрані педагогічні твори. Т.2. – К., 1983. – С. 241.*
22. Федькович Ю.А. *Твори в двох томах. – Київ, 1984.*
23. Франко Іван. *Вибрані твори: в трьох томах. – К., 1973. – т. 2. – С. 360.*
24. Шевченко Т. *Повне зібрання творів в десяти томах. Видавн. Акад. наук УРСР, 1951. – Т. 1. – 613 с.*

Стаття надійшла до редакції 21.09.2012

УДК 37.026(07)

Ірина Гавриляк, здобувач відділу професійно-практичної підготовки Львівського науково-практичного центру НАПН України, викладач кафедри практики німецької мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ “ДИДАКТИКА ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ОСВІТИ З ОСНОВАМИ АКСІОЛОГІЇ” У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті сформульовані основні положення, які лягли в основу розробки змісту, форм та методів вивчення спеціального курсу “Дидактика фундаментальної освіти з основами аксіології”.

Ключові слова: принцип фундаменталізації, аксіологічний підхід, освіта, світогляд, компоненти змісту, фахові знання.

Лит. 6.

Ірина Гавриляк, соискатель отдела профессионально-практической подготовки Львовского научно-практического центра АПН Украины, преподаватель кафедры практики английского языка Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франка

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗРАБОТКИ И ВНЕДРЕНИЯ ЭЛЕКТИВНЫХ КУРСОВ “ДИДАКТИКА ФУНДАМЕНТАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ С ОСНОВЫ АКСИОЛОГИИ” В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

В статье сформулированы основные положения, которые легли в основу разработки содержания, форм и методов изучения специального курса “Дидактика фундаментального образования с основами аксиологии”.

Ключевые слова: принцип фундаментализации, аксиологический подход, образование, мировоззрение, компоненты содержания, профессиональные знания.

Iryna Havrylyak, Head of Professional and Training Department Lviv Scientific and Practice Centre of Profession and Technical Education National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine Lecturer of Practice German Department Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

METHODOLOGICAL BASES OF ELABORATION AND INTRODUCTION OF ELECTIVE COURSE OF “DIDACTIC OF FUNDAMENTAL EDUCATION WITH ELEMENTS OF AXIOLOGY” IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

The main terms underlying the development of the content, forms and methods of studying the special course of “Didactics of fundamental education with elements of axiology” stated in the article.

Keywords: a fundamental principle, analogical approach, education, ideology, components of the content, professional knowledge.

Актуальність проблеми дослідження. Основними характеристиками сучасного фахівця вважаються мобільність, конкурентоспроможність, готовність до постійного самоудосконалення тощо. Водночас зберігаються

особистісні риси, значущість яких визнавалася і раніше. Нові погляди на сутність людини “спричиняють зміну трактування професіонала в різних галузях діяльності. Творчий опис і осмислення картини світу тісно пов’язано з